

**โครงการวิจัย การรับรู้ของพลเมืองกับการเสริมสร้างประชาธิปไตย
ในจังหวัดยะลา**

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกสรี ลัดเลีย

ดร.กัมจติ ยามารูเต็ง

อาจารย์มะพารี กะมูนิง

อาจารย์มารูยูกี รานิง

**รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาร่วมกับ
โครงการสร้างสำนึกพลเมืองส่งเสริมประชาธิปไตย
และธรรมาภิบาลในท้องถิ่น และโครงการสะพานเสริมสร้างประชาธิปไตย
ภายใต้การสนับสนุนทุนของ USAID**

2554

ชื่อโครงการวิจัย : การรับรู้ของพลเมืองกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยในจังหวัดยะลา

คณะผู้วิจัย : 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกสรี ลัดเล็ย หัวหน้าคณะผู้วิจัย
2. ดร.กัมจดี ยามารูเต็ง รองหัวหน้าคณะผู้วิจัย
3. อาจารย์มะพารี กะมูนิง ผู้วิจัย
4. อาจารย์มารูยูกี รามิง ผู้วิจัย

ปีทำการวิจัย : 2554

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการรับรู้ของพลเมืองกับการเสริมสร้างประชาธิปไตยในจังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมความเป็นประชาธิปไตยของพลเมืองต่อการเมืองการปกครอง ศึกษาการตระหนักสิทธิและหน้าที่ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง ศึกษาการรับรู้สิทธิทางการเมืองของพลเมือง และธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตย และศึกษาแนวทางในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตยในจังหวัดยะลา เป็นการวิจัยผสมระหว่างเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนทั่วไปในเขตเมืองและชนบทในจังหวัดยะลา โดยใช้การสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม สัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม และสัมภาษณ์แบบเจาะลึก สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เป็นเพศชาย อายุ 23-32 ปี นับถือศาสนาอิสลาม มีรายได้ต่อเดือน 5,000-10,000 ไม่ได้ถือครองกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ประกอบอาชีพรับจ้าง สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. และสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมุดาวีซ ซีเตาะห์ ชั้นปีที่ 5-7 ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ตั้งแต่ 10 ปี เหตุผลของการอาศัย เป็นบ้านเกิด ไม่เป็นสมาชิกองค์กรภาคประชาสังคม ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง และไม่ได้ตำแหน่งทางการเมืองหรือเคยดำรงตำแหน่ง

ด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะต่อการเมืองการปกครอง และพฤติกรรมความเป็นประชาธิปไตย ในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทมีความรู้พื้นฐาน และมีความเข้าใจเบื้องต้นในระบอบประชาธิปไตยที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แต่เมื่อลงลึกในระดับรายละเอียดยังขาดความรู้ความเข้าใจ เช่น ไม่รู้ถึงสิทธิและการละเมิดสิทธิของตนเอง มีหน่วยงานใดที่สามารถให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือเมื่อถูกละเมิดสิทธิ ส่วนทางด้านทัศนคติเกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่ามีทัศนคติในทิศทางเชิงบวกที่ยอมรับการมีส่วนร่วม การใช้เหตุผล การสร้างเครือข่ายประชาชน และการยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย แม้จะเป็นเสียงส่วนน้อย และสำหรับทางด้านพฤติกรรมความเป็นประชาธิปไตย พบว่ามีพฤติกรรมในระดับบุคคลของการเคารพสถาบันสำคัญของประเทศ เช่น ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ คารพซึ่งกันและกัน ทั้งโดยวาจาและความคิดเห็น แต่การมีพฤติกรรมความเป็นประชาธิปไตยในระดับองค์กรยังอยู่ในระดับต่ำกว่า

ระดับบุคคล เช่น การที่ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

ด้านการตระหนักในสิทธิและหน้าที่และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ส่วนใหญ่ตระหนักในประเด็นของการมีและใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และความเสมอภาค ด้านเชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ และสุขภาพอย่างเท่าเทียมกัน แต่ในส่วนของการเข้าร่วมกลุ่ม เพื่อต่อรองและยื่นข้อเรียกร้องกับรัฐ รวมถึงการพบปะพูดคุยกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือผู้บริหารในส่วนท้องถิ่น เพื่อแจ้งให้ทราบถึงปัญหาถึงความเดือดร้อนกลับมีความตระหนักไม่มากนัก

ด้านการรับรู้สิทธิทางการเมือง ส่วนใหญ่รับรู้ในส่วนประเด็นของการมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การอ่าน หรือการโฆษณา รับรู้ว่าบุคคลอายุ 18 ปี บริบูรณ์ มีสิทธิและหน้าที่ไปเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ รับรู้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 20,000 คน สามารถเข้าชื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ เป็นต้น และในประเด็นการรับรู้นี้มีผลการวิจัยจากการสนทนากลุ่มที่พบว่าสิ่งที่ประชาชนยังไม่รู้คือ การถูกละเมิดสิทธิ และสิทธิมนุษยชน ส่วนทางด้านปัญหา อุปสรรคต่อการรับรู้และตระหนักในสิทธิและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 ส่วนใหญ่ขาดโอกาสในการรับรู้ข้อมูลที่ต้องการ ชัดเจน จากสื่อ หรือหน่วยงานของรัฐ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญที่ถูกต้อง ขาดการสนับสนุนและปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยจากสถาบันการศึกษาและชาวเวทีสาธารณะในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออก เป็นต้น

ด้านธรรมาภิบาลของการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อประเด็นกระบวนการเสนอร่างกฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ เป็นไปด้วยความชอบธรรม โดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพความยุติธรรมของประชาชน สามารถบังคับใช้กับทุกคนอย่างเสมอภาค และไม่เลือกปฏิบัติ การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมของภาครัฐต้องเปิดเผยข้อมูลและเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนตรวจสอบได้ด้วยกลไกที่ยอมรับของสังคม การให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมโดยใช้กลไกประชาธิปไตยในการตัดสินใจ นโยบาย โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐที่มีผลกระทบต่อประชาชน ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต้องเข้าสู่หน้าที่ด้วยความชอบธรรมพร้อมปฏิบัติตามมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งองค์กรภาครัฐต้องใช้งบประมาณแผ่นดินอย่างมีคุณค่า

สำหรับแนวทางในการเสริมสร้างความเป็นประชาธิปไตย จากการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่าช่องทางของการขับเคลื่อนความเป็นประชาธิปไตยควรเริ่มต้นจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และชุมชน ซึ่งเนื้อหาสำคัญในการปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย คือความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสิทธิ การถูกละเมิดสิทธิ และหน้าที่ของพลเมือง โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนให้เป็นต้นแบบ และเป็นผู้ถ่ายทอดความเป็นประชาธิปไตย การบูรณาการระหว่างประชาธิปไตยกับวิถีชีวิตมุสลิม และประชาธิปไตยกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นแนวทางที่สำคัญ เช่น การยอมรับในผู้นำศาสนา การใช้ความเป็นเครือญาติ และการบังคับใช้กฎหมายโดยคำนึงถึงบริบทของหลักการทางศาสนาอิสลาม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไกรสร ศรีไตรรัตน์ อธิการมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่ได้ อนุมัติและสนับสนุนโครงการสร้างสำนักพลเมืองส่งเสริมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลในท้องถิ่น โดย ผ่านโครงการสะพานเสริมสร้างประชาธิปไตย ซึ่งสนับสนุน ประสานงาน และดำเนินการทางธุรการ ภายใต้การสนับสนุนทุนดำเนินโครงการของ USAID

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ในฐานะหัวหน้าคณะทำงาน ที่ได้ให้คำแนะนำและคำปรึกษา แก่คณะผู้วิจัยในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เป็นอย่างยิ่ง ตลอดจนมา งานงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ คณะผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่งและ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกสรี ลัดเลีย คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา ในฐานะหัวหน้าคณะผู้วิจัย และดร.กัมจติ ยามารูเต็ง รองหัวหน้าคณะผู้วิจัย คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่คอยขับเคลื่อน ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่คณะผู้วิจัยในด้าน ต่าง ๆ ที่เป็นการให้ความรู้ในการวิจัยเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา งานงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการนี้ คณะผู้วิจัยมีความซาบซึ้งในความกรุณาของทั้ง 2 ท่านเป็นอย่างยิ่งและ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ดร.สุภาพ พัส่อง นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญของโครงการนี้ ที่ได้ให้คำแนะนำและ คำปรึกษาและตรวจเครื่องมือวิจัย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือคณะผู้วิจัยที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยมา โดยตลอด จนทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มาก

ขอขอบคุณประชาชนทั่วไปทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท กลุ่มนักวิชาการจากในและนอก มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผู้นำจากองค์กรภาคประชาสังคมที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย รวมถึง ตัวแทนภาคประชาชน ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทในจังหวัดยะลา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อ ทั้งการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม การสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการวิจัยเป็นอย่าง ดีงานงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

ท้ายที่สุดนี้งานวิจัยฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงลงได้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ ทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาที่คอยช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและ สนับสนุนคณะผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่องตลอดมางานงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์

คณะผู้วิจัย